

Artikel 1. Definities

Voor de toepassing van deze wet en de daarop berustende bepalingen wordt verstaan onder: (...)

arbeidsongeschiktheidspensioen: een geldelijke uitkering, die vastgesteld of variabel is, wegens arbeidsongeschiktheid van de werknemer of gewezen werknemer, waarop recht bestaat na afloop van de periode bedoeld in artikel 29, eerste lid, van de Ziektewet of, indien de werknemer of gewezen werknemer Ziektewetuitkering ontvangt, na afloop van de periode bedoeld in artikel 29, vijfde en tiende lid, van de Ziektewet;

MEMORIE VAN TOELICHTING

Kamerstukken II 2021/22, 36067, nr. 3, p. 354

In de definitie van arbeidsongeschiktheidspensioen staat dat de uitkering bij arbeidsongeschiktheid steeds een vastgestelde uitkering is. Het arbeidsongeschiktheidspensioen kan ook een variabele uitkering worden.

De definitie van arbeidsongeschiktheidspensioen wordt daaraan aangepast.

beschermingsrendement: de vermogensbijschrijving die ervoor zorgt dat de, uit het opgebouwde pensioenvermogen te financieren, toekomstige pensioenuitkeringen en lopende pensioenuitkeringen nominaal stabiel blijven, dat wordt gefinancierd vanuit het totaal behaalde rendement en looptijdafhankelijk wordt toebedeeld aan de vermogens op basis van marktwaardering, waarbij toedelingsregels worden gehanteerd;

MEMORIE VAN TOELICHTING

Kamerstukken II 2021/22, 36067, nr. 3, p. 357

Het beschermingsrendement is een onderdeel van de solidaire premieovereenkomst. Het is omschreven als de vermogensbijschrijving die ervoor zorgt dat de, uit het opgebouwde pensioenvermogen te financieren, toekomstige pensioenuitkeringen en lopende pensioenuitkeringen nominaal stabiel blijven, dat wordt gefinancierd vanuit het totaal behaalde rendement en looptijdafhankelijk toebedeeld

aan de vermogens op basis van marktwaardering, waarbij toedelingsregels worden gehanteerd.

Onder nominaal stabiel wordt verstaan stabiel in euro's, dus zonder rekening te houden met prijsinflatie.

MEMORIE VAN ANTWOORD

Kamerstukken I 2022/23, 36067, H, p. 147

79. Klopt het dat bij een stijgende rente het beschermingsrendement negatief is?

80. Moeten pensioenfondsen transparant zijn over dit negatieve beschermingsrendement?

81. Wat denkt u dat het doet met het vertrouwen in het stelsel als (toekomstig) gepensioneerden een negatief beschermingsrendement onder ogen krijgen?

Met dit antwoord wordt vraag 79, 80 en 81 beantwoord.

Het is juist dat bij een stijgende rente het beschermingsrendement tegen renterisico negatief is. Er is dan immers minder persoonlijk pensioenvermogen nodig voor dezelfde pensioenuitkering, omdat de kostprijs daarvan door de hogere rente gedaald is. Pensioenfondsen moeten jaarlijks communiceren over de hoogte van het persoonlijke pensioenvermogen en welke toekomstige pensioenuitkeringen op basis daarvan verwacht mogen worden in drie scenario's. Pensioenuitvoerders kunnen zelf nader uitsplitsen welke factoren ten grondslag liggen aan de mutatie van het persoonlijke pensioenvermogen, zoals de toedeling van beschermings- en overrendementen. Een negatief beschermingsrendement, mits ex ante toebedeeld in enigerlei mate, leidt tot een daling van het persoonlijke pensioenvermogen. Echter, niet tot een daling van de toekomstige of ingegane pensioenuitkeringen, omdat de kostprijs van deze uitkeringen door de gestegen rente is gedaald. Bij een daling van de rente zorgt het beschermingsrendement tegen renterisico ervoor dat pensioenuitkeringen niet of niet volledig bloot staan aan dit risico, waardoor deze stabiel blijven. De daling van de rente, in combinatie met een beperkte renteafdekking, is een belangrijke oorzaak geweest van het feit dat pensioenfondsen in 2008–2020 niet hebben kunnen indexeren en soms zelfs kortingen hebben moeten doorvoeren.

Kamerstukken I 2022/23, 36067, H, p. 153

104. Waarom is er sprake van een (nominaal) beschermingsrendement? Is de regering bereid het verplichten van het beschermingsrendement los te laten?

Beschermingsrendementen zijn instrumenten om in de solidaire premie-overeenkomst een aantal onvermijdelijke risico's van een kapitaalgedekt pensioencontract te kunnen beheersen, namelijk micro- en macro-langlevensrisico en renterisico. Het loslaten hiervan zou bijvoorbeeld betekenen dat deelnemers niet langer verzekerd kunnen zijn van een levenslang pensioen of dat pensioenen volledig bloot staan aan een mogelijke daling van de rente. Dergelijke risico's zijn zeer onwenselijk.

Kamerstukken I 2022/23, 36067, H, p. 269

423. *Het beschermingsrendement is gedefinieerd als het rendement dat nodig is voor een nominaal constante uitkering gebaseerd op de risicovrije rente.⁴ Het beschermingsrendement is daarmee gelijk aan de waardeontwikkeling van een pakket in looptijd gematchte staatsleningen.*

Omdat staatsleningen met looptijden van meer dan 10 jaar maar beperkt beschikbaar zijn worden voor deze rente afdekking doorgaans rente derivaten (swaps) gebruikt. Volgens de WTP wordt het beschermingsrendement direct aan de deelnemers toegekend en verrekend met het totaalrendement van het fonds. Klopt het dat het beschermingsrendement in wezen een renteswap is tussen de oudere en de jongere deelnemers waarbij het renterisico van de oudere deelnemers bij de jongeren wordt neergelegd?

424. *Renteswaps worden doorgaans afgesloten tussen partijen die een tegengesteld renterisico hebben en die dus beiden met de renteswap hun risico verlagen. Is de regering van mening dat jongere en oudere deelnemers een tegengesteld renterisico hebben en dus via een renteswap beiden hun risico kunnen verlagen?*

Hiermee worden vragen 423 en 424 beantwoord. De mate van renteafdekking per deelnemer wordt bepaald door de feitelijke beleggingsportefeuille van een pensioenuitvoerder. De inrichting van deze portefeuille zal afhangen van de vastgestelde risicohoudingen per leeftijdscohort. Als een bepaalde mate van renteafdekking voor een bepaalde leeftijd wenselijk en noodzakelijk is, zal dit via de beleggingen vorm worden gegeven. Er is dus geen sprake van een risicodeling tussen jongere en oudere deelnemers, maar van marktinstrumenten. Wel kan het zijn dat door een afwijking tussen de toebedeelde beschermingsrendementen tegen renterisico en de feitelijke renteafdekkingsportefeuille enige mate van deling van renterisico tussen jongere en oudere deelnemers ontstaat, zoals dat ook in de huidige uitkeringsovereenkomsten per definitie het geval is. Op basis van lagere regelgeving moeten pensioenuitvoerders dit effect inzichtelijk maken. Het hangt af van de specifieke omstandigheden en keuzes hoe groot dit eventuele effect is. Zoals gezegd, is het uitgangspunt dat renteafdekking wordt vormgegeven via de beleggingen die op de markt beschikbaar zijn en niet via swap constructies tussen de deelnemers onderling binnen een pensioenfonds.

Kamerstukken I 2022/23, 36067, H, p. 276

448. *Het beschermingsrendement is gedefinieerd als het rendement dat nodig is voor een nominaal constant pensioen. Wat is het nut van een nominaal constant pensioen als er geen bescherming is tegen het veel grotere inflatierisico?*

Het beschermingsrendement is één van de rendementen die worden toebedeeld. Daarnaast kunnen overrendementen worden toebedeeld. Beschermingsrendementen zijn bedoeld om als basis in een bepaalde mate nominaal stabiele pensioenen te realiseren. Met overrendementen kunnen deze pensioenen vervolgens worden verhoogd.

4 Kamerstukken II 2021/22, 36067, nr. 2, p. 2.

NOTA NAAR AANLEIDING VAN HET VERSLAG

Kamerstukken I 2022/23, 36067, P, p. 94-95

c) Deelt de Minister de opvatting dat krachtens de definitie in het wetsvoorstel Wtp het beschermingsrendement slechts tot doel heeft om de toekomstige en lopende pensioenuitkeringen nominaal stabiel te houden, en daarmee ook geen financieringsinstrument voor inflatie kan zijn?

d) Is de Minister bereid om naast dit nominaal beschermingsrendement ook, zoals professor Nijman van Netspar onlangs in deze commissie betoogde, wettelijk toe te staan dat voor een reëel beschermingsrendement kan worden gekozen?

c) Inflatie bestaat uit een vooraf verwachte inflatie en een vooraf niet-verwachte inflatie. Aangezien in de rentevergoeding op staatsobligaties reeds een vergoeding besloten ligt van de verwachte inflatie, biedt het beschermingsrendement voor renterisico reeds bescherming tegen verwachte inflatie, zoals deze verwacht wordt door de markt. De rentevergoeding biedt geen bescherming tegen onverwachte inflatie.

d) Het toevoegen van een inflatiecomponent aan het beschermingsrendement acht ik niet verstandig. Ik begrijp de voorkeur voor een reëel pensioen dat in alle gevallen de inflatie bijhoudt. Dit is alleen op een economisch verantwoorde wijze te financieren via reële beleggingen. Die zijn echter in onvoldoende mate beschikbaar voor alle pensioenuitvoerders. De realiteit is dus dat het streven naar een zo koopkrachtig mogelijk pensioen voornamelijk via andere instrumenten geregeld zal moeten worden. Die instrumenten zijn in het nieuwe pensioenstelsel in grotere mate beschikbaar dan in het huidige pensioenstelsel. Inflatiebescherming kan geboden worden via (i) blootstelling aan overrendement, (ii) een direct beschermingsrendement, (iii) de solidariteits- en risicodelingsreserve en (iv) een afslag op het projectierendement.

collectief toedelingsmechanisme: wijze waarop financiële mee- en tegenvallers collectief worden verwerkt in variabele uitkeringen van flexibele premieovereenkomsten;

MEMORIE VAN TOELICHTING

Kamerstukken II 2021/22, 36067, nr. 3, p. 354

In de definitie van collectief toedelingsmechanisme wordt toegevoegd dat dit toedelingsmechanisme van toepassing is bij variabele uitkeringen voortvloeiend uit een flexibele premieovereenkomst.⁵ Bij variabele uitkeringen die voortvloeien uit de solidaire premieovereenkomst worden de mee- en tegenvallers op een andere manier verwerkt door toedelingsregels die worden toegepast op zowel de opbouw-

⁵ In de artikelsgewijze toelichting worden de wijzigingen in de Pensioenwet toegelicht. Veelal worden deze wijzigingen ook doorgevoerd in de Wvb. Waar in de artikelsgewijze toelichting begrippen uit de Pensioenwet worden gebruikt zoals premieovereenkomst of werknemer worden daaronder ook verstaan de vergelijkbare begrippen zoals premieregeling en beroepsgenoot die worden gebruikt in de Wvb.

fase als de uitkeringsfase. Bij variabele uitkeringen die voortvloeien uit de premie-uitkeringsovereenkomst worden de mee- en tegenvallers verwerkt door individuele toedeling of verzekering.

flexibele premieovereenkomst: premieovereenkomst waarbij de premie individueel wordt belegd en waarbij het kapitaal voortvloeiend uit de premie vanaf de pensioendatum wordt aangewend voor financiering van een variabele uitkering of voor de aankoop van een vastgestelde uitkering;

MEMORIE VAN TOELICHTING

Kamerstukken II 2021/22, 36067, nr. 3, p. 357

De flexibele premieovereenkomst is de huidige premieovereenkomst met een variabele of vastgestelde uitkering vanaf de pensioendatum. In de definitie is nu expliciet geregeld dat de toegezegde premie individueel wordt belegd. In de huidige regeling is dit minder duidelijk. De flexibele premieovereenkomst is verder uitgewerkt in artikel 10b van de Pensioenwet en artikel 28b Wvb.

NOTA NAAR AANLEIDING VAN HET VERSLAG

Kamerstukken II 2021/22, 36067, nr. 7, p. 187

Het lid Omtzigt vraagt of de regering het met hem eens is dat geleidelijk aankopen van een vaste uitkeringen conversierisico kan beperken en wenselijk is vanuit het perspectief van de deelnemer. Hij vraagt of het mogelijk is om een vaste uitkering geleidelijk aan te kopen bij een flexibele premieregeling. Bij de flexibele premieregeling moet het pensioenvermogen naar een uitkering op pensioendatum worden omgezet. Het is mogelijk om het conversierisico te beperken door de life-cycle beleggingen zodanig in te richten dat het renterisico al geleidelijk vóór de pensioendatum wordt afgebouwd of te kiezen voor een variabele uitkering, hiermee is het mogelijk om een deel van het pensioenvermogen door te beleggen. De uiteindelijke risico's bij omzetting zullen altijd gedeeltelijk afhangen van financiële omstandigheden, met name de rentestand. Het lid Omtzigt vraagt aanvullend of de regering het met hem eens is dat het evenwichtiger is om een dekkingsgraadneutrale inkoop bij lage dekkingsgraden te hanteren (bij inkoop van vaste uitkeringen). Bij de concept-invulling van de lagere regelgeving is besloten dat inkoop plaatsvindt met een minimum van het minimaal vereist eigen vermogen. De regering snapt het punt van het lid Omtzigt en zal dit in samenhang met de consultatiereacties bezien, alvorens eventuele wijzigingen voor te stellen.

Onze Minister: Onze Minister voor Armoedebeleid, Participatie en Pensioenen

ADVIES AFDELING ADVISERING RAAD VAN STATE EN NADER RAPPORT

Kamerstukken II 2021/22, 36067, nr. 4, p. 42

In artikel 1 van de Pensioenwet, artikel 1 van de Wet verplichte deelneming in een bedrijfstakpensioenfonds 2000 en artikel 1 van de Wet verplichte beroepspensioen-